## צווישען צוויי מאַמעס.

(שלום פון זייטע 5)

שוועל' האט דער מאן איבערגעריסען דעם שווארצען פאדים וואס האט אלע אין דער פריה פערבונדען שטייף די געמיטהער פון די צוויי מאמעס. -

די שעהנע, די הויכע, ווייס הויטיגע מאמע האט דעם טאג פאר א יום טוב געמאכט און האט דאס ערשטע מאל זייט יאהרען לאנג א הילכדינגען, פרעהליכען לאך געטהאן; אין איהרע אויגען האט אויפגעבליצט א מאדנע ליכטיג און ווארים פייעריל. איהרע בלאסע באקען זיינען פעררויטעלט געווארען און איהרע ליפען האבען ליידענשאפטליך זיך בעוועגט: איהר הארץ האט שרעקענדיג און ליעבליך געקלאפט א פרעהליכען לעבענס טאקט.

די צווייטע מיט'ן הויקער האט זיך אין קיך בעהאלטען. איהר רויטער פנים איז נאך רויטער געווארען, איהר שטערן האט גערינצעלט ווי מיט פעטען בעשמירט און איהר גאנג איז געווארען אן אונזיכערער.

דער טאג איז פאראיבער.

אין אבענד האט די שעהנע מאמע איהם אויף די הענט געכאפט, האט איהם אריינגעקוקט טיעף אין די בלויע אויגעלעך און איהם אזא קוש געגעבען, אז ער האט ניט-ווילענדיג זיך אבגעריסען און מיט מורא א קוק געטהאן אויף איהר.

דאס איז געווען דער ערשטער קוש וואס אין איהם איז פייער געווען... ער האט אויסגעגלאצט די אויגען און אנטלאפען צו דער צווייטער.

די צווייטע האט ער געטראפען מיט ווילדע צושראקענע בליקען, מיט אן אנגעצונדענעם פנים און מיט פערוועהטאגטע איינגעקארבטע ליפען. זי האט געקוקט אויף איהם א ווײלע און באלד זיך אומגעביטען. זי האט איהם א כאפ געטהאן, האט איהם צוגעדריקט צו איהרע איינגעשרומפענע ברוסט און איהם אזא קוש געטהאן אז ער איז דערציטערט געווארען און האט אונווילענדיג זיך פון איהרע קרעפטיגע הענט ארויסגעריסען.

דאס איז דער צווייטער קוש וואס ער האט אין איהם פייער דערשפירט.

פון דאן אן האט ער ביידע מאמעס אנגעהויבען צו ליעבען מיט אן אנדער ליעבע. ביידע מאמעס ווען זיי פלעגען איהם א כאפ טהאן אויף די הענט, האבען זיי איהם אויפגעווארימט די געבליטען און אנגעצונדען דעם פערלאנג צו וואָיווען, צו הוליען, צו לעבען און צו טאנצען.

זיינע בלאסע באקען זיינען פארביג געווארען, זיינע אויגען גלאנצען יעצט מיט לוסט און נחת, זיינע בעוועגונגען זיינען ריהרעווודיג און אין גאנצען איז ער היימיש געווארען און מיט אלעמען חבר'שאפט געשלאסען.

ער האט פריהער געהאסט פרויען. ער האט זיי אויך פאר „מאמעס" ברונזע, שטרענגע און קאלטע געהאלטען, יעצט איז ער מיט זיי שלום געווארען, ער לאזט זיך אפילו שוין קושען פון זיי.

און קיין דאקטאר קומט מעהר ניט און מיט קיין ביטערע רפואות שפייזט מען איהם ניט און דאך איז ער יעצט אזוי לעבעדיג און פרעהליך.

און יעדעס מאל ווען דער פרעמדער שטארקער מאן קלאפט אן אין טהיר; און יעדעס מאל ווען דער פרעמדער מאן טרעט אריבער די שוועל פון דעם הויז, ברענגט ער אריין מיט זיך א שטראם פון אן אנדער לעבען, א פריי, שעהן, שטארק און מונטערעס לעבען. ער פערברענגט און צינדט אונטער די לופט אין דעם הויז און לאזט איבער סימנים פון ליידענשאפטליכען פייער, צייכענס פון ווארימען בלוט לויף און שטארקע שפורען פון ברויזענדען, קאכענדען לעבען.

און די קאלטע אטמאספערע, און די פערגליווערטע סביבה און די פערפרוירענע נשמות — אלעס ווערט אומגעביטען און אלעס ווערט אבגע'טובל'ט אין א ים פון הייסע גאלדענע שטראהלען, אין א ים פון לעבען און פון לעבענסלוסט.

און ווען די מאמעס בלייבען אליין, קוקען זיי זיך יעצט איבער מיט גאנץ אנדערע בליקען, וועלכע זיינען פרעמד געווען דעם קינד און פון וועלכע ער האט קיין אהנונג ניט געהאט.

און ווען די צוויי מאמעס זעצען אוועק דאס קינד צווישען זיך, בעטראכטען זיי איהם ביידע מיט אזעלכע ליעבע און ווארימע בליקען און פרעגען זיך: „ווי ער איז, קיין בייז אויג, אזוי געוויקסיג געווארען און ווי לעבעדיג און ווי ריהרעווודיג ער איז"...

זיי קוקען זיך איין א ווײלע אין זיינע בלויע לויפענדע אויגעלעך און האבען מורא א „גוט אויג" איהם ניט צו געבען.

## נייעס.

### ווי אזוי רוזוועלט איז געשאסען געווארען.

לעצטע וואך דעם 14טען אקט. איז רוזוועלט, דער קאנדידאט פון דער פראגרעסיווער פארטיי געשאסען געווארען בעת'ן פאהרען אדרעסירען א פערזאמלונג אין מילוואקי. געשעהן איז דער אטענטאט ווי פאלגט:

רוזוועלט און אן יגנצאהל פון זיינע פריינד זיינען אנגעקומען קיין מילוואקי צו אטענדען א גרויסען מיטינג. רוזוועלט האט געדארפט האלטען די הויפט רעדע.

איינינע מינוט פאר 8 אזייגער זיינען רוזוועלט און זיינע בעגלייטער ארויס פון האטעל און זיינען אריבערגעגאנגען צו דער צווייטער זייט גאס, וואו עס איז געשטאנען דער אויטאמאביל וועלכער האט זיי געדארפט אוועקפיהרען צום האל, די גאס איז געווען געפאקט מיט מענשען, וועלכע האבען געשריען „הורריי!" אין דער מאשין האט זיך אריינגעזעצט רוזוועלט, איינער פון זיינע סעקרעטערע, אלבערט מארטין, א ריעז אין געוואוקס און אין קראפט. דער ריעזיגער קראוד אויף'ן גאס האט ארויסגעלאזט א הילכיגען „הורראה", און רוזוועלט האט זיך עטוואס איינגעבויגען אום זיי צו בעדאנקען. צווישען די פיעלע פערזאנען, וועלכע האבען זיך צוגעפרעסט גאנץ נאהענט צו דעם אויטאמאביל, האט איינער א קרעפטיגער, דיקער מאן פון א דייטשען אויסזעהען. פלוצים ארויסגעכאפט א רעוואלווער און אנגעהויבען שיסען אויף רוזוועלט'ן.

מארטין, רוזוועלט'ס סעקרעטער, האט בעמערקט ווי דער מאנן צילעוועט זיך מיט'ן געוועהר און ער איז באלד ארויס געשפרונגען אום צו בעשיצען רוזוועלט'ס לעבען. ער האט זיך אווארף געטהאן צווישען רוזוועלט'ען און דעם שיסער. עס איז שוין אבער געווען צו שפעט. איין מאהל האט שוין דער מאן געהאט אויסגעשאסען, און זיין קויל האט געטראפען רוזוועלטען אין ברוסט.

ער האט געוואלט שיסען א צווייטען מאל, אבער מארטין האט איהם שוין געהאט א נעהם געטהון, און אנידערגעווארפען צו דר'ערד. רוזוועלט איז געזעסען און געקוקט אן ערשטוינטער. ער האט גאר ניט פערשטאנען וואס דא איז פארגעקומען. צווישען דעם גרויסען קראוד מענשען האט זיך אבער באלד פערשפרייט די נייעס, אז רוזוועלט איז געשאסען געווארען און אז מען האט דעם שיסער געכאפט, און און דער ערשטער סעקונדע האבען זיך דערהערט געשרייען: „לינטשט איהם! טויטעט איהם!" רוזוועלט אבער האט אויפגעהויבען די האנד און געשריען צום קראוד: „סטאפט ריהרט איהם ניט אן!" פיעלע שטימען פון דעם קראוד האבען געשריען צו רוזוועלט'ען:

„קאלאנעל, זייט איהר פערוואונדעט?"

„ניין, ער האט מיר ניט געטראפען!"

— האט ער געענטפערט. א דאקטאר, וועלכער איז געווען אין אוטאמאביל, האט געפאדערט, אז רוזוועלט זאל זיך באלד אומקעהרען צוריק אין האטעל און זיך לאזען אונטערזוכען. ער אבער האט ערקלעהרט, אז דאס וועט ער ניט טהון, און אז ער מוז אויספיהרען זיין פראגראם און האלטען זיין רעדע. „איך וועל האלטען מיין רעדע אדער שטארבען" —

די גרויסע האל איז געווען געפאקט מיט מענשען, און נעגען דעם פראטעסט פון די דאקטורים איז רוזוועלט ארויף אויף דער פלאטפארמע מיט זיינע בעגלייטער רוזוועלט איז צו געגאנגען צום ברעג פון דער פלאטפארמע, האט אויפגעהויבען די הענט, עס איז געווארען אין האל שטיל. „עס איז אמת, איך בין פערוואונדעט", האט ער געזאגט. „איך וועל אייך בעטען איהר זאלט אייך פערהאלטען זעהר רוהיג און ניט ערווארטען קיין זעהר לאנגען ספיטש."

ער האט דאן אנגעהויבען האלטען זיין רעדע. אנגעפאנגען האט ער מיט זיין געוועהנליכע קרעפטיגע שטימע. אבער נאכדעם ווי ער האט גערעדט איינינע מינוט, איז זיין קול שוואכער געווארען. מען האט בעמערקט, אז ער שטריינגט זיך אן. די דאקטוירים האבען געפאדערט ער זאל אויפהערען. ער איז אבער געווען איינגעשפארט. „איך מוז ענדיגען, לאזט מיך צופריעדען", האט ער געענטפערט, און ער האט פארגעזעצט זיין רעדע. העכער א שטונדע האט ער גערעדט, און ענדליך האבען די דאקטורים כמעט מיט געוואלד איהם ארונטערגענומען פון פלאטפארם.

דער שיסער איז, ווי געזאגט א דייטש, א געוועזענער סאלון קיפער. ווי עס איז צוזעהען פון זיינע פאפירען וואס מען האט ביי איהם געפונען, איז ער ניט ביים פולען פערשטאנד: ער האט זיך איינגערעדט אז ער מוז רעטען דאס לאנד אבראמענדיג דעם, וואס שטרעבט צו א דריטען טערמין.

### די באלקאנישע מלחמה.

די באלקאנישע מלוכות האבען געענטפערט אויף דער נאטע פון די גראס־מעכטע; דאס זיי ווילען ניט אנדערש ווי א פאלקאמענע אויטאנאמיע פיר מאצעדאניען, זעלבסט פערשטענדליך דאס טערקיי וועט זיי ניט נאכגעבען און די מלחמה וועט אננעהמען א גאנץ ערענסטען פארם.

די מלחמה ביי דער טערקיש־מאנטענעגרישער גרענעץ איז דערוויל זיעגרייך פיר מאנטענעגרא, אבוואהל אלע גיבען צו דאס זייערע זיעגען זיינען גאר ניט ווערטה. די מאנטענעגרישע ארמעע איז גאנץ קליין, אבער טערקיי האט דארט דערוויל כמעט גאר קיין ארמעע. אין די נעקסטע עטליכע טעג וועט טערקיי דארט האבען א גרויסע ארמעע, דאן וועט דאס רעדעל זיך איבער דרעהען.

די מאנטענעגרישע ארמעע האט איינגענומען די שטאדט ביעלאפאליע און געהן צו דער סערבישער גרענעץ, וואו זיי דענקען צוזאמענצוקומען זיך מיט דער סערבישער ארמעע. די סערבישע איינוואינער האבען עמפפאנגען די מאנטענעגרער מיט גרויס שמחה און האבען ניט פערזאמט קיין צייט אפצוהאלטען גאטעס דיענסטע לכבוד דער בעפרייאונג פון דער טערקישער יאך."

דער ערווארטעטער אנפאל אויף סקוטארי איז דערוויל נאך ניט פארגעקומען און עס איז א צווייפעל אויב די מאנטענעגרישע ארמעע וועט גאר אונטערנעהמען אזא אטאקע, ווייל לויט עס ווערט בעריכטעט פון טערקישע קוועלען, איז אין סקוטארי שוין דא א טערקישע ארמעע פון צוואנציג טויזענד מאנן.

א דעפעשע פון סקוטארי בעריכטעט דאס די מאנטענעגראר האבען פערברענט דעם טערקישען דארף קראניא און פיעלע קינדער זיינען אומגעקומען אין די פלאמען.

קליינע שלאכטען געהן יעצט אן כמעט איבער דער גאנצער ליניע פון דער טערקיש־מאנטענעגרישער גרעניץ

פון רוסלאנד ווערט געמעלדעט אז דער איינציגער אידישער נאטשאלניק אויף די רוסישע אייזענבאהנען, ח' קעלמאן, וועלכער האט זיך אויסגעצייכענט זייט פיעלע יאהרען דורך זיין פלייסיגקייט, איז יעצט ענטזאגט געווארען.


# דיא רעדאַקציאָן פון

# איד

האָט געמופט אין

# 216 דאפרין

עוועניו

וואו עס ווערט איינגעפיקסט אַ גרויסע פּרינטינג שאָפּ מיט די נייעסטע און מאָדערנע מאַשינען

**The ISRAELITE**

**Publishing and Printing Co.**

**216 Dufferin Avenue.**

**Phone St. John 2213.**